

Klasizm Akımı Özellikleri ve Temsilcileri

Ali Horuz tarafından yazıldı.

Pazar, 29 Ocak 2012 15:58 - Son Güncelleme Pazar, 29 Ocak 2012 16:28

Klasizm Akımı Özellikleri ve Temsilcileri

Klasisizm edebiyatta eski Yunan ve Roma sanatını temel alan tarihselci yaklaşım ve estetik tutumdur. "1660 ekolü" olarak da bilinir.

Yeniden doğuş diye adlandırılan Rönesans döneminde gelişmiştir. Bu akımın izleri bir önceki dönemde Rebelais ve Montaigne'de, hatta Aristoteles'tedir.

Klasisizmin temel öğeleri kendi içinde soyluluk, akılcılık, uyum, açıklık, sınırlılık, evrensellik, idealizm, denge, ölçülülük, güzellik, görkemlilik. Yani bir eserin klasik sayılabilmesi için bu özellikleri barındırması gerekmektedir. Kısaca klasik bir eser, bir üslubun en yetkin ve en uyumlu ifadesini bulduğu eserdir. Klasisizm temellerini Rönesans aristokrasisinden alır. Klasisizm bir bakıma aristokrasinin ürünüdür.

Akımın özellikleri

- 17. yüzyıl 2. döneminde Fransa'da ortaya çıkar.
- Konuları eski Yunan ve Roma mitolojisinden alınmıştır.
- Mükemmeliyetçidir ve ana dil esas alınmıştır.
- "Sanat, sanat içindir" anlayışı benimsenmiştir.
- Sanatçılar eserlerinde kişiliklerini gizlemişlerdir.
- Eserlerde klasik, değişmeyen tipler oluşturulmuştur.
- Fiziksel ve sosyal çevre önemli değildir çünkü değişkendir.
- Kullanılan dil, seçkinlerin dilidir. Anlatım süssüz ve yalındır.

Özellikle tiyatro ve deneme türlerinde gelişmiştir.

- Tiyatro eserlerinde "Üç birlik kuralı"na uyulur. (Olay-yer-zaman birliği)
- Önemli olan konu değil, konunun işlenişidir.

Klasizm Akımı Özellikleri ve Temsilcileri

Ali Horuz tarafından yazıldı.

Pazar, 29 Ocak 2012 15:58 - Son Güncelleme Pazar, 29 Ocak 2012 16:28

- Kahramanlar ruhsal özellikleriyle ele alınır.
- Akıl, sağduyu ve doğaya önem verilir.
- Konular, eski Yunan ve Latin kaynaklarından alınır.
- Düş ve duygu değil, mantık ve ölçü önemlidir.

Dünya edebiyatında klasisizmin önemli öncüleri - temsilcileri ;

- Montaigne: Denemeler
- La Fontaine: Fabl
- Racine, Corneille: Trajedi
- Moliere: Komedi
- Boileau: Eleştiri
- Fenelon, Madame de la Fayette: Roman
- La Bruyere: Karakterler

- Felsefe-düşüncede: Descartes, Pascal

- Türk edebiyatında : Şinasi, Ahmet Vefik Paşa, Direktör Ali Bey,

Not: Türk edebiyatı sanatçıları Klasisizm akımının tüm özelliklerini göstermez. Örneğin Şinasi, Ahmet Vefik Paşa, Direktör Ali Bey, "Sanat için sanat" anlayışını benimsemeyip "Toplum için sanat" anlayışını benimsemişlerdir.

- Bir diğer önemli husus ise bu akımın daha çok tiyatro akımı olmasıdır.

- Şinasi'nin La Fontaine'den, Ahmet Vefik Paşa'nın da Moliere'den yaptığı çeviri ve adapteler klasisizmi edebiyatınızda tanıtmıştır.

EK BİLGİ

Klasizm Akımı Özellikleri ve Temsilcileri

Ali Horuz tarafından yazıldı.

Pazar, 29 Ocak 2012 15:58 - Son Güncelleme Pazar, 29 Ocak 2012 16:28

18.yüzyılda klasisizme tepki olarak Fransa'da doğmuş bir edebi akımdır. 19.yüzyılda tüm Av-rupa'ya yayılmış ve orada benimsenmiştir. Ortaya çıkışında 1789 Fransız İhtilali sonrasında ki toplumsal, siyasa! ve düşünsel yapının etkileri vardır. Fransız İhtilali'yle krallık yıkılmış, geline süreçte, toplumsal ve ekonomik evrimini tamamlayan yeni sınıf burjuvazi, halkın da desteğiyle iktidar olmuştur. Fakat çalkantılar tümüyle durulmamış, toplum kralcılar ve cumhuriyetçiler olarak ikiye bölünmüştür. Aydınlanma çağı düşünürlerinden Montesqueu, Voltaire, Rousseau ve Diderot gibi düşünürlerin öncülüğünde, İnsanın hak ve özgürlüklerinin savaşımlı verilmiştir. Toplumsal gelişmenin önündeki tüm engellere savaş açılmıştır. Fransız İhtilali bu birikimlerin sonucudur.

Klasisizm akımı

nasıl kuralcı, güçlü krallık rejiminin ürünüyse,

romantizm

de Fransız İhtilali sonrasında überai ve özgürlükçü havasının ürünüdür. Aydınlanma Çağı'mn

düşünsel, sanatsal, toplumsal ve siyasal birikimleri

romantizm akımı

nı besleyen temel kaynaklardır.

Victor Hugo

,
romantizmin ilkelerini

"Cromwell" adlı

oyun

unun önsözünde ortaya koymuştur.

Romantizmin Özellikleri:

1. Romantizm sanatçıları, klasisizm sanatçılarının akıl ve sağduyusunun karşısına dizginlenemez duygu, coşku ve hayali koymuştur.

Lirik şiir

, romantizmle yeniden dirilmiştir.

2. İnsan doğasını değil, dış dünyayı olabildiğince renkli, göz alıcı ve abartmalı biçimde betimlemişlerdir.

3. Eski Yunan edebiyatı ve Latin edebiyatı yerine çağ-daş edebiyatlar örnek alınmıştır. Din duygusu önem kazanmış, konu olarak Hristiyanlık mucizeleri, Orta-çağ efsaneleri işlenmiştir. Konuların bazıları tarih-ten, bazıları da günlük yaşamdan alınmıştır.

4. Sanatçılar, yapıtlarında kendi kişiliklerini gizlememişlerdir. Sanatlarını toplumu dönüştürmede bir araç olarak kullanmışlar, "toplum için sanat" anlayışına bağlı kalmışlardır.

5. Romantik sanatçılar, klasisizmin dil ve edebiyattaki tüm kurallarını yıkmışlar, kendilerini de

Klasizm Akımı Özellikleri ve Temsilcileri

Ali Horuz tarafından yazıldı.

Pazar, 29 Ocak 2012 15:58 - Son Güncelleme Pazar, 29 Ocak 2012 16:28

kuralcılıktan kaçınmışlardır. Kapalı ve süslü bir üslup kullanmış-lar, şairane anlatımı benimsemişlerdir.

6. Seçkin, Örnek, mükemmel insanları değil, her kesimden İnsanı anlatmışlardır. İnsanlar ve olaylar işlenirken iyi-kötü, güzel-çirkin gibi karşıtlıklardan yararlanmışlardır. İnsanların ruhsal durumlarının soyut olarak izlenmesi bırakılmış, insanlar yaşadıkları toplumsal çevre ile ele alınmıştır.

7. Olayların anlatımında rastlantılara oldukça fazla yer verilmiştir. Uzak ülkeler ve yabancı töreler geniş olarak betimlemiştir.

8. Romantikler tiyatrodaki üç birlik kuralını kırıp dram türünü geliştirdiler. (Gerçekte bunu İlk yapanın Shakespeare olduğunu; onun, romantizmin ilk öncüsü olduğu anımsatalım.)

9. Romantik edebiyatta roman ve öykü, tiyatro, eleştiri, makale, fıkra, deneme, anı (hatıra), gezi yazısı

,
şiir

gibi türlerde ürünler verilmiştir.

Romantizmin Önemli Temsilcileri:

Victor Hugo..... şiir, tiyatro, roman
Jean-Jacques Rousseau..... felsefe, toplum bilim
Voltaire..... felsefe, roman, şiir
Friedrich SCHILLER..... tiyatro, şiir
J. Wolfgang GOETHE..... şiir, tiyatro, roman
Lamartine..... şiir, roman
Chateaubriand..... şiir
Shelley..... şiir
George Sand..... roman, öykü
Alfred de Vigny..... şiir
Alfred de Musset..... hikaye, roman
Alexandre DUMAS PERE..... roman
Puşkin..... şiir

Romantizmin Türk Edebiyatındaki Temsilcileri:

Namık Kemal..... şiir, tiyatro, roman, eleştiri, tarih
Ahmet Mithat Efendi..... roman, öykü
Abdülhak Hamit Tarhan..... şiir, tiyatro

Klasizm Akımı Özellikleri ve Temsilcileri

Ali Horuz tarafından yazıldı.

Pazar, 29 Ocak 2012 15:58 - Son Güncelleme Pazar, 29 Ocak 2012 16:28

Recaizade Mahmut Ekrem..... şiir

Romantizm Örnekleri:

YALNIZLIK

Çokluk, gün batımında, dağda o yaşlı, kocamış meşenin gölgesine üzgün otururum. Ovanın durmaksızın değişen görüntüsüne ayaklar altından rastgele göz-lerimi gezdiririm. Burada ırmak köpürgen dalgalarıyla çağlar, yılan gibi bükülüp kıvrılır, uzaklıklarda yok olur. Yaprak ormanlardaki çayirlara düştüğünde akşam rüzgarı çıkar, vadilerden alıp götürür. Ben işte bu solgun yaprak gibiyim: Ey esen rüzgarlar, deli rüzgarlar, beni de alın o yaprak gibi, alın götürün işte! (Lamartine)

LELIA

İlkbahar, kuşların ötüşü ile, taze çiçeklerin hoş kokuları ile yeniden gelmişti. Gün sona eriyordu. Batan güneşin kızılıkları gecenin mor renkleri arasında ağırdan yavaştan kayboluyordu artık. Lelia Viola, villâsının balko-nunda görkemli düşlere dalmıştı. Burası dağların başlangıcında, bir İtalyan'ın, sevgilisine yaptırdığı olağanüstü bir konaktı. Sevgilisi burada acıdan, kederden ölüp gitmişti de, İtalyan, acı anılarını hatırlatan bu yerde daha fazla durmak istememiş, sevgilisinin mezarıyla onun adı-nı taşıyan villâyı çeviren bahçeleri yabancılara kiralamış, kendi de çekip gitmişti. Bir başına, yalnız kendini besleyen acılar vardır. Vicdan azabı gibi korkan, kendinden kaçan acılar bulunur. Lelia hafif meltem gibi, dalga gibi, pek tatlı bir gevşeme veren bu tatlı mayıs günü gibi yumuşak, uyuskuğun bir tavırla korkuluğun üstüne eğilmiş bakışını uygar insan ayağının çiğneyip geçtiği o güzelliğine doyum olmayan vadide dolaştırıyordu. (George Sand)

BİRİNCİ SATIR

Klasizm Akımı Özellikleri ve Temsilcileri

Ali Horuz tarafından yazıldı.

Pazar, 29 Ocak 2012 15:58 - Son Güncelleme Pazar, 29 Ocak 2012 16:28

Artık gezintilere çıkmayacağız Geceleyin geç vakit, Gönül ne kadar çekse de, Ay ışıldasa da.

Kılıç nasıl yıpratırsa kınını Ruh da göğsü öyle aşındırır. Gün gelir kalp durur solumak için Aşk dinlenmek ister.

Hep sevişmek içinse de geceler Gün ışığı çabuk çıkagelir Ama gezintilere çıkamayacağız artık Ay ışığında.

(Lord Byron'dan Çev. Halit Çakır)

Romantizmin Türk Edebiyatına Etkileri:

Romantizm, Tanzimat yazarlarından bazılarını etkilemiştir. Namık Kemal, Ahmet Mithat Efendi, Abdülhak Hamit Tarhan ve Rezaizade Mahmut Ekrem'in yapıtlarında romantizmin izlerini görmek olasıdır. Bu izler de romantizmin gerçek boyutlarıyla yansıması değildir. Duygusal anlatım, rastlantılara yer verilmesi, sanat yapıtları yoluyla toplumu deşış-tirme, karşıt tiplere yer verilmesi romantizmin izleri olarak değerlendirilebilir.

Diğer Akımlar:

- İdealizm
- Kişiselcilik
- Egzistansiyalizm (Varoluşçuluk)
- Sürrealizm
- Dadaizm
- Fütürizm
- Kübizm
- Ekspresyonizm
- Empresyonizm
- Sembolizm
- Parnasizm
- Naturalizm
- Realizm

Klasizm Akımı Özellikleri ve Temsilcileri

Ali Horuz tarafından yazıldı.

Pazar, 29 Ocak 2012 15:58 - Son Güncelleme Pazar, 29 Ocak 2012 16:28

- Romantizm
- Klasisizm
- Hümanizm
- Edebi akımlar